

RAPPORT 2023

Vad gör studerande efter avslutad konst- och kulturutbildning?

Avslutsår 2017

FÄRDIGSTÄLLD: 2023-12-06

DNR: MYH 2023/6223

ISBN: 978-91-89815-29-2

Myndigheten för yrkeshögskolan

Förord

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för frågor som rör konst- och kulturutbildningar. Konst- och kulturutbildningar är eftergymnasiala utbildningar inom det konstnärliga eller kulturella området och kan vara högskoleförberedande, yrkesinriktade eller inom kulturarvsområdet.

För att få mer kunskap om vad de studerande gör efter avslutad konst- och kulturutbildning har myndigheten genomfört en studie. Den här rapporten beskriver resultaten av studien och belyser de studerandes sysselsättning de tre närmaste åren efter avslutad utbildning. Det är första gången som myndigheten följer upp vad studerande som gått en konst- och kulturutbildning gör efter utbildningen.

Rapporten har utarbetats av Anna Eriksson, Emil Jansson, Michael Wiberg och Emma Gunillasson vid enheten för Planering och uppföljning.

Västerås i december 2023

Eva-Lena Kopparvik

Enhetschef

Sammanfattning

För att få kunskap om vad studerande gör efter avslutad konst- och kulturutbildning har Myndigheten för yrkeshögskolan genomfört en registerbaserad studie.

Populationen bestod av studerande som avslutat en längre konst- och kulturutbildning under 2017. Både de som studerade på en utbildning som avslutades 2017 och de som avbröt sina studier 2017 (efter minst nio månaders utbildning) ingick i studien. Uppgifter om de studerande har kombinerats med uppgifter om deras sysselsättning i form av vidare studier och förvärvsarbete 1–3 år efter avslutad utbildning. De flesta i studien hade gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning.

Majoriteten fortsatte studera efter utbildningen

Av de som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017 var det 68 procent som studerade (varav en del även arbetade) året efter utbildningen. Andelen i studier minskade under de två efterföljande åren (60 procent 2019 och 58 procent 2020). Cirka sex av tio var i arbete de tre åren efter utbildningen (inklusive de som både arbetade och studerade). Andelen som studerade var betydligt högre bland de som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning jämfört med de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (yrkesinriktad utbildning eller en utbildning inom kulturarvsområdet). Andelen som arbetade var tvärtomot lägre bland de som gått en högskoleförberedande utbildning.

Andelen i studier året efter konst- och kulturutbildningen var högre än motsvarande andel för gymnasieskolan, yrkeshögskolan och högskolan medan andelen som enbart arbetade var lägre.

Hälften studerade vidare på högskolan och en femtedel gick vidare till högskoleutbildning som leder till konstnärlig examen

Högskola var den vanligaste utbildningsformen för vidare studier efter konst- och kulturutbildningen. Totalt sett var det 50 procent som studerade på en högskoleutbildning inom tre år efter utbildningens avslut. Andelen var högre bland de som gått en högskoleförberedande utbildning (56 procent) jämfört med de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (29 procent).

Högskoleförberedande konst- och kulturutbildningar förbereder för högskoleutbildning som kan leda till konstnärlig examen. Övergången till denna typ av utbildning har därför undersökts specifikt. Totalt sett var det 18 procent som inom tre år efter utbildningens avslut studerade på en högskoleutbildning som kan ge konstnärlig examen. Andelen var högre bland de som gått en högskoleförberedande utbildning (21 procent) jämfört med de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (6 procent).

Studier inom, och med anknytning till, det konstnärliga eller kulturella området förekommer även bland dem som gått vidare till högskoleutbildningar som inte leder till konstnärlig examen. Konst- och media var den vanligaste inriktningen bland dem som året efter avslut studerat vidare på högskoleprogram som inte leder till konstnärlig examen. Näst vanligast för denna grupp var utbildningar inom samhällsbyggnad och byggteknik samt inom pedagogik och lärarutbildning.

En fjärdedel av de förvärvsarbetande arbetade inom kulturella och kreativa näringar och det var vanligt att kombinera anställning med eget företagande

Av samtliga som arbetade efter konst- och kulturutbildningen (inkluderat de som även studerade) var det 26 procent som arbetade inom kulturella eller kreativa näringar. Detta gällde alla de tre närmaste åren efter utbildningen. Av de som arbetade året efter avslutade studier var 21 procent kombinatorer, det vill säga hade både anställning och

eget företag. Ytterligare 4 procent hade enbart eget företag. Både andelen som var sysselsatta inom kulturella och kreativa näringar och andelen kombinatörer var större än i befolkningen som helhet.

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Om konst- och kulturutbildningar	6
1.2	Syfte och frågeställningar	7
1.3	Metod	7
1.3.1	Populationsavgränsning	7
1.3.2	Beskrivning av populationen	8
1.3.3	Så redovisas resultaten	9
2	Resultat	9
2.1	Sysselsättning	9
2.1.1	Sysselsättning efter konst- och kulturutbildning	9
2.1.2	Sysselsättning efter avslutade studier från andra utbildningsformer	11
2.2	Vidare studier efter avslutad utbildning	12
2.2.1	Studiedeltagande	12
2.2.2	Utbildningsformer för vidare studier	13
2.2.3	Skillnad i studiedeltagande beroende på om utbildningen fullföljts	15
2.2.4	Vidare studier på högskola	16
2.2.5	Analys av hur konst- och kulturutbildningens syfte påverkar sannolikheten för vidare studier på högskola	18
2.2.6	Inriktning på vidare studier inom högskolan	18
2.3	Förvärvsarbete efter avslutad konst- och kulturutbildning	20
2.3.1	Kulturella och kreativa näringar	20
2.3.2	Yrkesställning	21
3	Reflektioner	22
3.1	Vidare studier	23
3.2	Förvärvsarbete	23
3.3	Sysselsättning	24
3.4	Avslutande kommentarer	25
3.5	Förslag nya studier	25
	Referenser	26

Bilaga 1. Definitioner och förklaringar

1 Inledning

Det saknas kunskap om vad studerande på konst- och kulturutbildningar gör efter avslutad utbildning. Statistikmyndigheten SCB tog 2017 fram statistik om etableringsstatus efter avslutad kompletterande utbildning (föregångaren till konst- och kulturutbildning)¹. I övrigt saknas i dagsläget samlad information och statistik om detta.

För att få mer kunskap om vad de studerande gör efter avslutad utbildning har Myndigheten för yrkeshögskolan genomfört en registerstudie bland studerande som gått en konst- och kulturutbildning. Detta är kunskap som är värdefull i Myndigheten för yrkeshögskolans uppföljning av utbildningarna. Det är också information som kan vara intressant för studerande, utbildningsanordnare och andra intressenter av utbildningsformen.

1.1 Om konst- och kulturutbildningar

Konst- och kulturutbildningar² är eftergymnasiala utbildningar med inriktning mot bland annat bildkonst, musik, teater, dans, mode, skrivande, arkitektur, silversmide och keramik för att nämna några.

Utbildningarna är indelade i tre kategorier och syftar till att

- förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina,
- medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området, eller
- ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

De flesta konst- och kulturutbildningar omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. Det finns emellertid även så kallade korta utbildningar där omfattningen kan vara allt från några dagar upp till 30 veckors heltidsstudier. Dessa utbildningar finns endast inom kulturarvsområdet och är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område.

Utbildningarna drivs av privata utbildningsanordnare. Utbildningarna kan få statligt stöd genom statsbidrag och/eller genom att de studerande får rätt till studiestöd. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter för undervisningen.

Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om vilka utbildningar som ska beviljas statligt stöd och ansvarar bland annat för att göra tillsyn och granska utbildningarnas kvalitet.

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015 men bedrevs tidigare som så kallade kompletterande utbildningar.

Konst- och kulturutbildningarna utgör en av flera vägar i ett informellt kulturutbildnings-system som även består av bland annat estetiska profilkurser inom folkhögskolan och konstnärliga högskoleutbildningar. Utbildningsvägarna är inte alltid raka och de studerande kan kombinera flera utbildningar inom olika utbildningsformer för att ta sig vidare mot sina mål.

För mer information om konst- och kulturutbildningar och vilka utbildningar som finns, se myh.se och konstkulturutbildning.se.

¹ De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015. De flesta av dessa utbildningar hade tidigare bedrivits som så kallade kompletterade utbildningar. Utbildningarna fick dock anpassas till det nya regelverket och vissa av de kompletterande utbildningarna blev inte konst- och kulturutbildningar.

² Utbildningarna regleras av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien var att få kunskap om vad studerande som avslutat en konst- och kulturutbildning gör efter avslutad utbildning.

De huvudsakliga frågeställningarna var:

- Hur vanligt är det att studera vidare efter avslutad konst- och kulturutbildning?
 - Hur vanligt är det att gå vidare till högskolestudier inom det konstnärliga eller kulturella området?
- Hur vanligt är det att vara förvärvsarbetande efter avslutad utbildning?
 - Hur vanligt är det att de som förvärvsarbetar gör det inom det konstnärliga eller kulturella området?

1.3 Metod

Studien har genomförts som en registerstudie där uppgifter om vilka studerande som avslutat en konst- och kulturutbildning har kombinerats med uppgifter om deras sysselsättning ett, två och tre år efter avslutad utbildning.

1.3.1 Populationsavgränsning

Populationen består av studerande på konst- och kulturutbildningar som uppfyller följande villkor:

- Den studerande har bedrivit studier på en så kallad längre utbildning, det vill säga utbildning med en omfattning på 20 veckor eller längre.³
- Den studerande har avslutat en utbildning under 2017. Antingen genom att den studerande fullföljt en utbildning som avslutades 2017 eller genom att den studerande avbröt studierna under 2017. Ingen hänsyn är tagen till den studerandes resultat, det vill säga den studerande behöver inte ha uppnått kursernas mål i utbildningens alla delar för att ingå i studien.
- Studeranden som avbrutit studierna ska ha varit registrerade på utbildningsomgången minst nio månader innan studieavbrottet.⁴

I studiepopulationen har de som emigrerat eller avlidit under 2017 och 2018 exkluderats eftersom uppföljning av dessa individer inte är möjlig. Ett fåtal individer har slutfört och/eller avbrutit fler än en utbildningsomgång under 2017. I dessa fall har en utbildningsomgång per individ valts ut så att studiepopulationen kom att bestå av unika individer. Efter exkluderingar ingick 1 521 individer i studiepopulationen.

I rapporten används begreppet "studerande som avslutat utbildningen" för att beskriva studiepopulationen.

³ Utbildningens omfattning avser utbildningens längd omräknat till heltid där 20 veckor motsvarar ett halvt års heltidsstudier.

⁴ Att studerande som avbrutit studierna ingick i studien beror främst på två orsaker. Dels kan de fleråriga utbildningarna ha ett upplägg där de studerande själva väljer hur många år av en utbildning som de vill gå. Dels kan de studerande på högskoleförberedande utbildningar ha tillgodogjort sig tillräckliga kunskaper för att vara förberedda för högre studier även innan utbildningens slut, till exempel efter första året på en tvåårig utbildning. Sannolikt behöver därmed de studerande inte ha slutfört hela utbildningen för att ha nått sitt mål med utbildningen.

1.3.2 Beskrivning av populationen

Populationen bestod till 70 procent av kvinnor, se tabell 1. De flesta var förhållandevis unga (79 procent var under 30 år).

De studerande behöver inte ha slutfört utbildningen (uppnått kursens mål i utbildningens alla delar) för att ingå i studien. Det var 77 procent av studiepopulationen som slutfört utbildningen medan 6 procent fullföljt utbildningen utan att nå målen och 17 procent avbrutit utbildningen i förtid.

En klar majoritet (78 procent) hade gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning. I de flesta fall var utbildningen ettårig (54 procent) eller tvåårig (44 procent). Det finns även treåriga utbildningar. Eftersom de första konst- och kulturutbildningarna startade hösten 2015 hade de treåriga utbildningarna inte hunnit avsluta sina första utbildningsomgångar 2017. Studiepopulationen innehöll därmed inga studerande som slutfört treåriga utbildningar. Däremot ingick en mindre grupp studerande som avbrutit en treårig utbildning under 2017 i studiepopulationen (2 procent).

Tabell 1. Studiepopulation.

	Antal	Andel (%)
Kön		
Kvinna	1 066	70 %
Man	455	30 %
Ålder		
Under 25 år	713	47 %
25–29 år	482	32 %
30 år eller äldre	326	21 %
Född i Sverige		
Ja	1 379	91 %
Nej	142	9 %
Slutfört, fullföljt eller avbrutit		
Slutfört utbildningen ¹⁾	1 178	77 %
Fullföljt utan att nå målen ²⁾	89	6 %
Avbrutit utbildningen ³⁾	254	17 %
Utbildningens syfte		
Högskoleförberedande utbildning	1 184	78 %
Övrig utbildning ⁴⁾	337	22 %
Utbildningens omfattning⁵⁾		
1-åriga utbildningar (20–40 veckor)	825	54 %
2-åriga utbildningar (41–80 veckor)	666	44 %
3-åriga utbildningar (81–120 veckor)	30	2 %
Totalt	1 521	100 %

1) Nått kursernas mål i utbildningens alla delar.

2) Fullföljt utbildningen men utan att nå kursernas mål i utbildningens alla delar.

3) Avbrutit utbildningen i förtid.

4) Avser yrkesinriktad utbildning eller utbildning inom kulturarvsområdet.

5) Utbildningens längd omräknad till heltid.

1.3.3 Så redovisas resultaten

För att belysa vad de studerande som avslutat en konst- och kulturutbildning gör efter utbildningen har flera olika mått använts.

I rapporten redovisas de studerandes sysselsättning (arbete, studier eller både arbete och studier) de närmaste åren efter utbildningen samt förekomst av arbetslöshet. För de förvärvsarbetande redovisas även uppgifter om den studerande arbetade inom en bransch inom kulturella och kreativa näringar eller ej samt om den studerande var anställd, egenföretagare eller en kombination av de båda.

Vidare redovisas uppgifter om den studerande befann sig i någon utbildningsform åren efter avslutade studier, och därefter specifikt om studierna bedrevs inom högskolan eller inte. Slutligen, för de som studerade på högskolan redovisas mer detaljerade uppgifter om programmets inriktning.

Samtliga mått redovisas efter år (2018–2020) och de flesta mått redovisas även efter om konst- och kulturutbildningen var högskoleförberedande eller inte.

För definitioner och förklaringar av de mått som används i rapporten, se bilaga 1.

Till rapporten finns det även en tabellbilaga i Excel. I tabellbilagan redovisas resultaten fördelade efter kön och konst- och kulturutbildningens syfte (högskoleförberedande utbildning eller övrig utbildning).

2 Resultat

Resultaten från studien redovisas nedan. Redovisningen är uppdelat i tre avsnitt: först redovisas sysselsättning åren efter avslutad konst- och kulturutbildning, därefter beskrivs övergången till andra studier och slutligen beskrivs den del av studiepopulationen som förvärvsarbetar efter avslutad konst- och kulturutbildning.

2.1 Sysselsättning

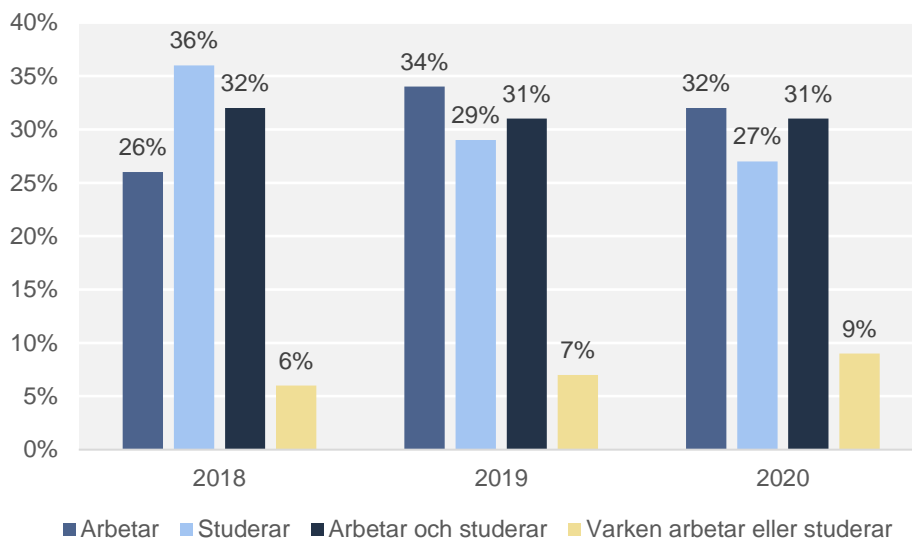
I det här kapitlet redovisas vilken sysselsättning individer hade efter avslutad konst- och kulturutbildning. Arbetade de, studerade de, gjorde de bådadera eller inget av det? Först redovisas sysselsättningen ett, två och tre år efter avslutad konst- och kulturutbildning, både efter utbildningens syfte och efter registrerad arbetslöshet. Därefter jämförs sysselsättningen året efter avslutad konst- och kulturutbildning med andra utbildningsformer.

2.1.1 Sysselsättning efter konst- och kulturutbildning

Året efter avslutad konst- och kulturutbildning var det totalt 68 procent som studerade varav 32 procentenheter både arbetade och studerade (se diagram 1). Totala andelen som studerade minskade sedan under de två efterföljande åren (60 procent 2019 och 58 procent 2020). Under 2018 var det totalt 58 procent som arbetade (inklusive de som både arbetade och studerade). Motsvarande andelar 2019 och 2020 var 65 respektive 63 procent. Definitionen av vilka individer som klassificeras som arbetande ändrades emellertid 2019. Förändringar mellan 2018 och 2019 ska därmed tolkas med viss försiktighet, se mer information i bilaga 1.

Andelen som varken arbetade eller studerade året efter avslutad utbildning var 6 procent och andelen ökade något under de två efterföljande åren.

Diagram 1. Kategoriserad sysselsättning, 2018–2020.
Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017

Not: Definitionen av vilka individer som klassificeras som arbetande ändrades 2019. Förändringar mellan 2018 och 2019 ska därmed tolkas med viss försiktighet, se mer information i bilaga 1.

Vidare undersöktes om det fanns en skillnad i sysselsättning mellan de som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning och de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (se tabell 2). Resultatet visar att det fanns en betydande skillnad i sysselsättning mellan de två typerna av utbildningar. Av de som avslutade en högskoleförberedande utbildning var 41 procent i enbart studier året efter avslutad utbildning. Motsvarande andel för övriga utbildningar var 18 procent. Däremot var det en lägre andel som enbart arbetade året efter avslutad högskoleförberedande utbildning (19 procent) jämfört med övrig utbildning (51 procent).

Tabell 2. Kategoriserad sysselsättning fördelat efter den avslutade konst- och kulturutbildningens syfte.

Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017.

Utbildningens syfte och kategoriserad sysselsättning	2018	2019	2020
Högskoleförberedande utbildning			
Arbetar	19 %	28 %	27 %
Studerar	41 %	32 %	31 %
Arbetar och studerar	34 %	33 %	34 %
Varken arbetar eller studerar	6 %	7 %	8 %
Övrig utbildning			
Arbetar	51 %	55 %	52 %
Studerar	18 %	15 %	16 %
Arbetar och studerar	24 %	23 %	20 %
Varken arbetar eller studerar	6 %	7 %	12 %

Not: Definitionen av vilka individer som klassificeras som arbetande ändrades 2019. Förändringar mellan 2018 och 2019 ska därmed tolkas med viss försiktighet, se mer information i bilaga 1.

Ett annat mått som har koppling till sysselsättningen är arbetslöshet. I tabell 3 redovisas andelen som varit arbetslösa (inskrivna hos arbetsförmedlingen minst en dag) under de tre närmaste åren efter avslutad konst- och kulturutbildning. Totalt var det 11 procent som varit arbetslösa någon gång under 2018 (året efter utbildningen). Motsvarande andelar för 2019 och 2020 var 9 procent respektive 18 procent. Andelen med arbetslöshet var därmed som högst 2020, vilket skulle kunna förklaras av covid-19-pandemin.

Lägst andel som varit arbetslösa året efter avslutad utbildning hade gruppen som både arbetade och studerade (5 procent). Högst andel hade i sin tur gruppen som varken arbetade eller studerade (32 procent). Arbetslösa utgjorde därmed en delmängd av de individer som varken arbetade eller studerade.

Både inom gruppen som enbart arbetade och inom gruppen som enbart studerade var 11 procent arbetslösa minst en dag året efter avslutad konst- och kulturutbildning.

Tabell 3. Registrerad arbetslöshet¹⁾ efter kategoriserad sysselsättning.
Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017.

Kategoriserad sysselsättning	2018	2019	2020
Arbetar	11 %	11 %	15 %
Studerar	11 %	8 %	17 %
Arbetar och studerar	5 %	7 %	16 %
Varken arbetar eller studerar	32 %	17 %	39 %
Totalt	11 %	9 %	18 %

1) Med arbetslös avses att individen varit inskriven hos Arbetsförmedlingen minst en dag under året. Not: Definitionen av vilka individer som klassificeras som arbetande ändrades 2019 vilket kan ha en påverkan på den kategoriserade sysselsättningen. Förändringar mellan 2018 och 2019 ska därmed tolkas med viss försiktighet, se mer information i bilaga 1. Totalen (andelen arbetslösa totalt) påverkas däremot inte av förändringen 2019.

2.1.2 Sysselsättning efter avslutade studier från andra utbildningsformer

Nedan redovisas en jämförelse mellan konst- och kulturutbildning och andra utbildningsformer vad gäller sysselsättning efter avslutade studier.

Genom att använda publicerad statistik från SCB⁵ över sysselsättning ett år efter avslutad utbildning från gymnasieskolan, högskolan och yrkeshögskolan, får man en bredare uppfattning om vad studerande på konst- och kulturutbildningar gör efter avslutad utbildning jämfört med elever och studerande i andra utbildningsformer.

För att göra rapportens population mer jämförbar med den statistik som SCB tidigare publicerat för övriga utbildningsformer inkluderades endast dem som slutfört⁶ en konst- och kulturutbildning i jämförelsen. Likaså inkluderades enbart studiedeltagandet under hösten varför siffrorna för konst- och kulturutbildning skiljer sig mot de uppgifter som redovisats tidigare i rapporten. Jämförbarheten mellan de olika utbildningsformerna kan emellertid också påverkas av att alla inte blir klara samtidigt under läsåret och att vissa därmed får mer tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden.⁷ Även syftet med de olika utbildningsformerna skiljer sig. Syftet med konst- och kulturutbildningar är främst att förbereda de studerande för fortsatta konstnärliga studier eller att medverka till att

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/sysselsattning-och-inkomster-efter-avslutad-utbildning/>

⁶ Av studiepopulationen var det 1 178 individer som slutfört sin konst- och kulturutbildning 2017, det vill säga fullföljt utbildningen och uppnått kursmålen i utbildningens alla delar. För samtliga utbildningsformer har individer som saknar uppgift eller flyttat utomlands exkluderats.

⁷ För konst- och kulturutbildning avser jämförelsen dessutom studerande som slutfört utbildning 2017 medan den för övriga utbildningsformer avser examinerade 2016/2017. De flesta längre konst- och kulturutbildningar avslutas emellertid i maj och juni varför denna skillnad inte bör ge någon större påverkan.

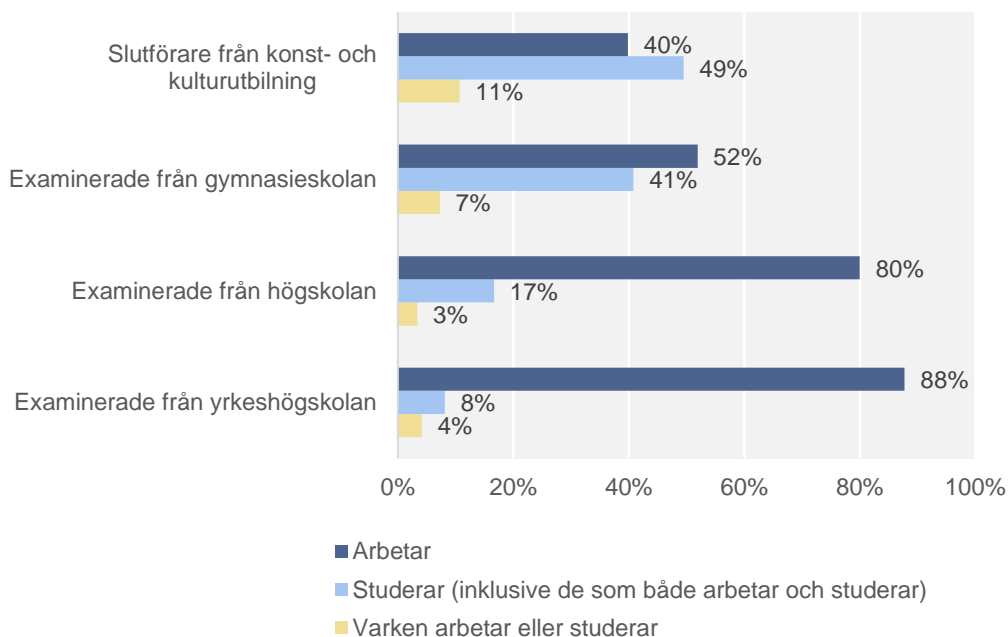
utveckla det yrkeskunnande som behövs för att arbeta inom konst och kulturområdet. Yrkeshögskolans utbildningar ska svara mot arbetslivets behov och drivas i nära samverkan med företag och organisationer. Målet med gymnasieskolan är bland annat att elever på ett yrkesprogram ska vara väl förberedda för yrkeslivet och att elever på ett högskoleförberedande program ska få tillräckliga kunskaper för att vara väl förberedda för högskolestudier. Högskola och universitet syftar till att erbjuda högre utbildning och forskning inom olika akademiska ämnen.

I diagram 2 framgår att av dem som slutfört en konst- och kulturutbildning var det 49 procent som studerade året efter slutförd konst- och kulturutbildning. Detta är en högre andel än för gymnasiet (41 procent), högskolan (17 procent) och yrkeshögskolan (8 procent). Omvänt är det en lägre andel som enbart arbetade året efter avslutad konst- och kulturutbildning (40 procent) jämfört med de övriga utbildningsformerna.

Andelen som varken arbetade eller studerade är i sin tur högre för de som avslutade en konst- och kulturutbildning (11 procent) jämfört med examinerade från gymnasieskolan (7 procent), examinerade från yrkeshögskolan (4 procent) och examinerade från högskolan (3 procent).

Diagram 2. Sysselsättning året efter slutförd konst och kulturutbildning jämfört med examen från gymnasieskolan, yrkeshögskolan och högskolan.

Studierande som slutfört konst- och kulturutbildning 2017 samt examinerade 2016/2017 från gymnasieskolan, högskolan och yrkeshögskolan.

Not: För konst- och kulturutbildning har populationen (enbart slutförda) och kategoriseringen av studerande (enbart studiedeltagande hösten) anpassats för att bli jämförbart med övriga utbildningsformer. Siffrorna skiljer sig därför från dem som redovisats tidigare i rapporten.

Källa: SCB (gymnasieskola, högskola och yrkeshögskola) samt MYH (konst- och kulturutbildning).

2.2 Vidare studier efter avslutad utbildning

2.2.1 Studiedeltagande

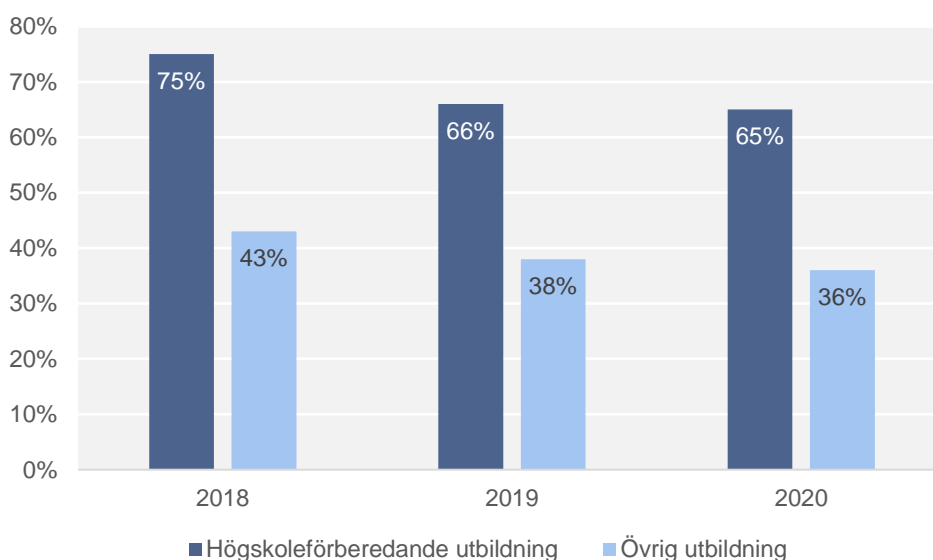
Bland dem som avslutade en konst- och kulturutbildning 2017 var totalt 68 procent i studier någon gång under 2018, till exempel inom högskolan eller vidare studier inom en konst- och kulturutbildning. Andelen var som högst 2018 (året efter utbildningen) för att

sedan minska något de två efterföljande åren då 60 procent respektive 58 procent var i studier.

Andelen som studerade vidare var högre bland de som gått en högskoleförberedande utbildning jämfört med de som gått en annan typ av utbildning, se diagram 3. Av de som gått en högskoleförberedande utbildning var det totalt 75 procent som studerade året efter avslutad utbildning (2018) medan motsvarande andel för de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning var 43 procent. Även två och tre år efter avslutad utbildning (2019 och 2020) var mönstret liknande med nästan dubbelt så stor andel studerande bland de som gått en högskoleförberedande utbildning.

Diagram 3. Andel som deltagit i studier 2018–2020 fördelade efter den avslutade konst- och kulturutbildningens syfte.

Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017.

Det var en högre andel av kvinnorna än av männen som studerade vidare efter avslutad konst- och kulturutbildning. Bland kvinnorna var det 72 procent som studerade 2018 (året efter utbildningen) medan motsvarande andel bland männen var 59 procent. Även två och tre år efter utbildningen var andelen som studerade högre bland kvinnorna än bland männen.

2.2.2 Utbildningsformer för vidare studier

Högskola var den vanligaste utbildningsformen för de som var i studier året efter avslutad konst- och kulturutbildning. Drygt en tredjedel (35 procent) studerade på högskolan året efter avslutad utbildning, se diagram 4. Näst vanligast var det att efter utbildningen fortsätta studera på en konst- och kulturutbildning (16 procent).

Andelen i högskolestudier ökade under uppföljningsperioden och var som högst det tredje året efter avslutad konst- och kulturutbildning. Andelen som studerade på högskola ökade från 35 till 39 procent under det andra året efter utbildningen och var därefter 43 procent det tredje året.

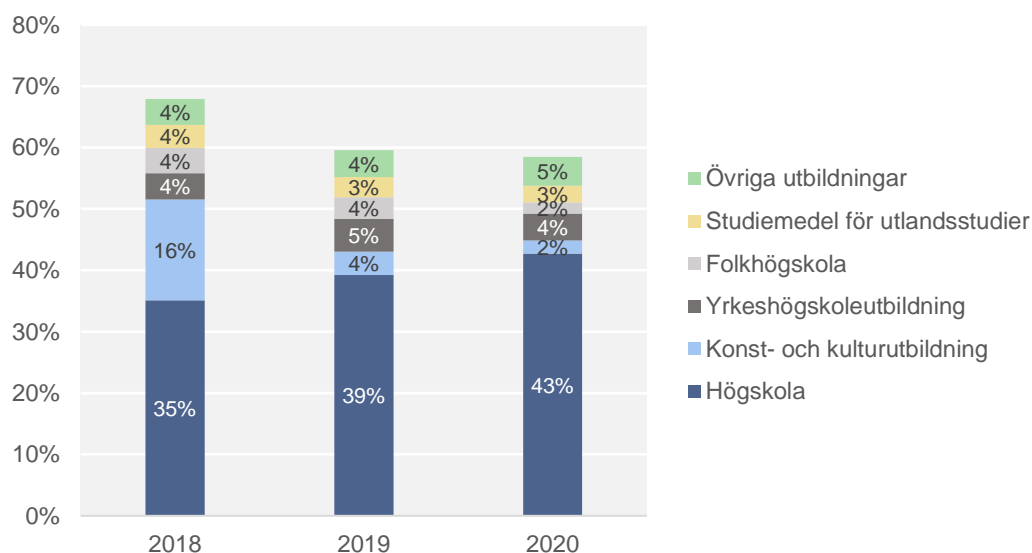
Andelen som studerade på en konst- och kulturutbildning minskade i sin tur med tiden efter utbildningen. Året efter avslutad utbildning studerade 16 procent på en konst- och kulturutbildning. Det andra och tredje året efter utbildningen var andelarna 4 respektive 2 procent. Konst- och kulturutbildningarnas upplägg varierar, både i omfattning och utformning. Vissa utbildningar har också ett upplägg där det är tydligt att den studerande själv väljer hur många år den vill gå av utbildningen. Det kan till exempel handla om en

tvåårig utbildning som består av både ett grundår och ett påbyggnadsår och där den studerande kan välja att enbart gå grundåret. Andra liknande utbildningar kan i stället vara uppdelade så att grundåret och påbyggnadsåret är två separata utbildningar. Andelen som studerar på en konst- och kulturutbildning året efter avslutad utbildning kan därmed påverkas av utbildningens upplägg. Att studerande som avbrutit utbildningen i förtid ingår i studiepopulationen påverkar också denna andel (se mer i avsnitt 2.2.3).

Andelarna som efter avslutad konst- och kulturutbildning studerade på yrkeshögskoleutbildning eller folkhögskola alternativt studerade utomlands var relativt små. De tre åren efter avslutad utbildning (2018–2020) varierade andelen som studerade på yrkeshögskoleutbildning mellan 4 och 5 procent. Andelen som studerade på folkhögskola varierade sin tur mellan 2 och 4 procent och utlandsstudier varierade mellan 3 och 4 procent.

Diagram 4. Studiedeltagande per utbildningsform 2018–2020.

Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017.

Personer som deltagit i mer än en utbildningsform räknas till den högsta utbildningsformen. Kategorin "Övriga utbildningar" utgörs till största del av komvux.

För både de som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning och de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning var högskola den vanligaste utbildningsformen för vidare studier, se tabell 4. Detta gällde både ett, två och tre år efter avslutad utbildning (2018–2020). För samtliga dessa år var emellertid högskola mer än dubbelt så vanligt bland de som studerat vidare efter en högskoleförberedande utbildning jämfört med de som studerat vidare efter annan typ av utbildning.

Året efter utbildningen var fortsatta studier på en konst- och kulturutbildning det näst vanligaste. Andelen var emellertid något högre bland de som gått en högskoleförberedande utbildning.

Tabell 4. Studiedeltagande per utbildningsform fördelat efter den avslutade konst- och kulturutbildningens syfte, 2018–2020.*Personer som avslutat konst- och kulturutbildning 2017.*

Utbildningsform	2018		2019		2020	
	Högskoleförbered. utbildning	Övrig utbildning	Högskoleförbered. utbildning	Övrig utbildning	Högskoleförbered. utbildning	Övrig utbildning
Högskola	40 %	18 %	44 %	21 %	48 %	23 %
Konst- och kulturutbildning	18 %	11 %	4 %	4 %	2 %	3 %
Yrkehögskoleutbildning	5 %	3 %	6 %	3 %	5 %	3 %
Folkhögskola	4 %	6 %	3 %	4 %	2 %	≤ 2 %
Studiemedel för utlandsstudier	4 %	2 %	4 %	2 %	3 %	≤ 2 %
Övriga utbildningar	5 %	2 %	5 %	3 %	5 %	4 %
Totalt i studier	75 %	43 %	66 %	38 %	65 %	36 %

Personer som deltagit i mer än en utbildningsform räknas till den högsta utbildningsformen. Kategorin "Övriga utbildningar" utgörs till största del av komvux.

2.2.3 Skillnad i studiedeltagande beroende på om utbildningen fullföljts

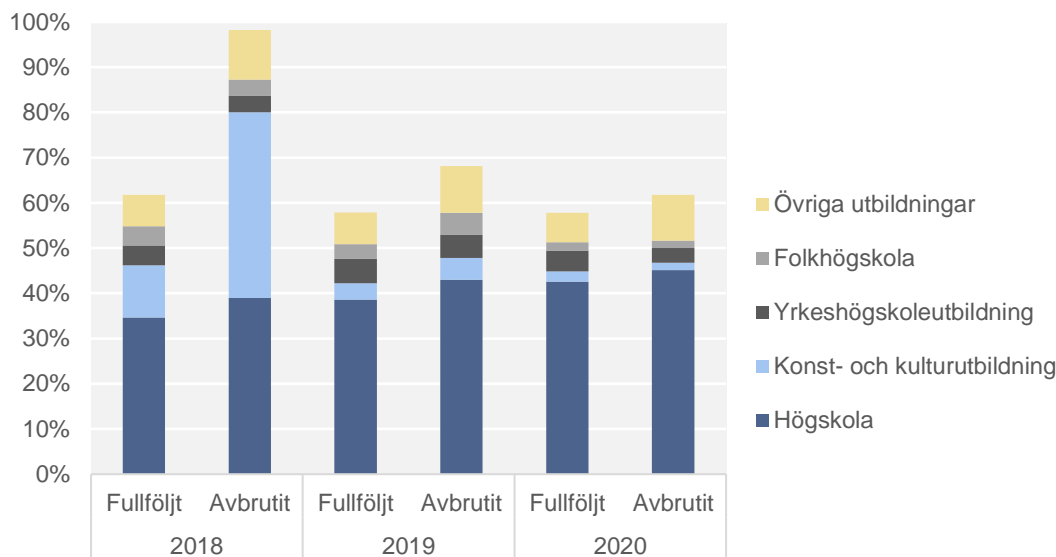
I föregående avsnitt redovisades hur vanligt det var att de som avslutade en konst- och kulturutbildning 2017 studerade vidare efter utbildningen. Liksom i övriga delar av rapporten avser dessa resultat både de som fullföljt utbildningen (oavsett studieresultat) och de som avbrutit utbildningen i förtid.

Det finns emellertid en tydlig skillnad vad gäller vidare studier mellan de som avbrutit utbildningen och de som fullföljt den (se diagram 5). Bland de som avbrutit studierna i förtid var nästan alla (nära 100 procent) i studier året efter avslutad utbildning (2018). Bland de som fullföljt hela utbildningen var motsvarande andel 62 procent. Vilka utbildningsformer som dessa två grupper studerade inom skiljer sig också. Den största skillnaden var en avsevärt högre andel som studerade på konst- och kulturutbildning bland de som avbrutit studierna jämfört med de som fullföljt utbildningen (41 procent respektive 11 procent). Detta tyder på att den höga andelen som studerade på konst- och kulturutbildning året efter avslutad utbildning delvis kan förklaras av att studerande avbrutit studierna för att fortsätta vid senare tillfälle. Det kan emellertid även handla om att studerande avbrutit studierna för att påbörja en annan konst- och kulturutbildning, möjligen i samband med ett läsårs slut på en flerårig utbildning. De som avbrutit studierna i förtid hade också en något högre andel som studerade på högskola jämfört med de som fullföljt utbildningen (39 procent respektive 35 procent).

Andra och tredje året efter utbildningen var det mindre skillnader i studiedeltagandet mellan de som avbrutit utbildningen och de som fullföljt den. Andelen i studier var emellertid fortfarande högre bland de som avbrutit studierna jämfört med de som fullföljt utbildningen.

Diagram 5. Studiedeltagande per utbildningsform 2018–2020.

Personer som avbrutit respektive fullföljt en konst- och kulturutbildning 2017.

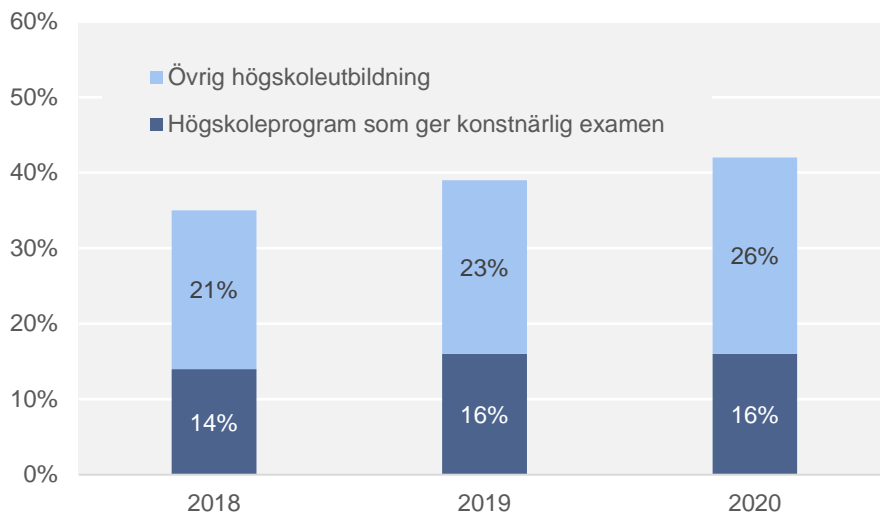
Personer som deltagit i mer än en utbildningsform räknas till den högsta utbildningsformen se mer information i bilaga 1.

2.2.4 Vidare studier på högskola

Ovan redovisades hur vanligt det är att studera vidare ett, två och tre år efter avslutad konst- och kulturutbildning och vilka utbildningsformer som dessa studier bedrivits inom. De högskoleförberedande utbildningarna syftar till att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina. Det här avsnittet fokuserar därför särskilt på hur vanligt det är att efter avslutad konst- och kulturutbildning studera på ett högskoleprogram som leder till konstnärlig examen.

Som nämnts tidigare var det totalt 35 procent av studiepopulationen som studerade på en högskoleutbildning året efter avslutad konst- och kulturutbildning. Andelen ökade sedan till 39 procent två år efter och 43 procent tre år efter avslutad utbildning. Alla som studerade vidare på högskolan efter avslutad konst- och kulturutbildning gick emellertid inte på en utbildning som kan ge en konstnärlig examen. Året efter avslutad konst- och kulturutbildning (2018) var det 14 procent som studerade på ett program som kan ge konstnärlig examen och de två efterföljande åren var andelen 16 procent, se diagram 6.

Notera att även bland de som inte gått ett högskoleprogram som leder till konstnärlig examen kan studierna ha skett på program eller fristående kurser inom det konstnärliga eller kulturella området.

Diagram 6. Andel som studerat vidare på högskolan 2018–2020 efter typ av högskoleutbildning.*Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017.*

I stället för att undersöka andelen i högskolestudier för de tre uppföljningsåren var och ett för sig kan man titta på hur vanligt det är att någon gång under uppföljningsperioden ha studerat på högskolan. Totalt sett var det 50 procent av de som avslutade en konst- och kulturutbildning 2017 som studerade på en högskoleutbildning inom tre år efter utbildningens avslut, se tabell 5. Andelen var betydligt högre bland de som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning (56 procent) jämfört med de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (29 procent).

Totalt sett var det 18 procent av de som avslutade en konst- och kulturutbildning 2017 som inom tre år efter utbildningens avslut studerade på ett högskoleprogram som kan leda till konstnärlig examen. Liksom för högskoleutbildning totalt var andelen betydligt högre bland de som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning. Bland dessa var det 21 procent som inom tre år studerade på ett högskoleprogram som kan leda till konstnärlig examen. Motsvarande andel för de som gått övriga konst- och kulturutbildningar var 6 procent.

Tabell 5. Andel som studerat vidare på högskolan inom tre år efter avslutad utbildning, fördelat efter den avslutade konst- och kulturutbildningens syfte.*Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017.*

Konst- och kultur- utbildningens syfte	Högskoleutbildning, totalt	Högskoleprogram som ger konstnärlig examen
Högskoleförberedande utbildning	56 %	21 %
Övrig utbildning	29 %	6 %
Totalt	50 %	18 %

Det var en högre andel av kvinnorna än av männen som gick vidare till en högskoleutbildning efter avslutad konst- och kulturutbildning. Av kvinnorna var det 53 procent som studerade på högskolan inom tre år efter utbildningen medan motsvarande andel bland männen var 43 procent. Vad gäller högskoleprogram som kan ge konstnärlig examen var skillnaden mellan könen mycket liten. Det var 18 procent av kvinnorna och 17 procent av männen som gått vidare till en sådan utbildning inom tre år efter avslutad konst- och kulturutbildning.

2.2.5 Analys av hur konst- och kulturutbildningens syfte påverkar sannolikheten för vidare studier på högskola

För att få en djupare förståelse för hur sannolikheten att studera vidare på högskolan påverkas av bland annat konst- och kulturutbildningens syfte har sambandet mellan dessa variabler analyserats.⁸ Analysen avsåg samtliga personer som avslutade en konst- och kulturutbildning under 2017.

Resultatet visade att de som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning hade cirka tre gånger större sannolikhet att studera på högskolan inom tre år efter avslutad utbildning jämfört med de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning. För studier på högskoleprogram som leder till konstnärliga examina var skillnaden ännu större. Studerande som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning hade cirka fyra gånger större sannolikhet att inom tre år efter utbildningen studera vidare på ett sådant program jämfört med de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning.⁹

Analyserna visar också att sannolikheten att studera vidare på högskolan efter konst- och kulturutbildningen påverkades av ålder, kön samt om personen var inrikes eller utrikes född. Sannolikheten att studera vidare på högskolan generellt var större för kvinnor än för män och högre för inrikes födda jämfört med utrikes födda. Jämfört med åldersgruppen 24 år och yngre hade åldersgruppen 30 år och äldre en lägre sannolikhet för vidare studier, både på högskolan generellt och på högskoleprogram som leder till konstnärliga examina specifikt.¹⁰

2.2.6 Inriktning på vidare studier inom högskolan

För att få en djupare bild av de vidare studierna inom högskolan, har uppgifter om utbildningens inriktning¹¹ tagits fram.¹² Som tidigare redovisats (avsnitt 2.2.4) var det en av sex som året efter konst- och kulturutbildningens avslut studerade på ett högskoleprogram som leder till konstnärlig examen. Nästan alla inom denna grupp studerade på ett program inom området "konst- och media" (se tabell 6). Den vanligaste inriktningen på högskolestudierna var "bild- och formkonst". Drygt en av fyra som studerade vidare på ett program som leder till konstnärlig examen studerade inom denna inriktning. Därefter följde inriktningarna "formgivning", "konsthantverk" samt "musik, dans och dramatik".

⁸ Logistisk regressionsanalys genomfördes för att undersöka sambandet mellan konst- och kulturutbildningens syfte (högskoleförberedande/annan typ av utbildning) och att studera vidare på högskolan efter utbildningen. Två analysmodeller togs fram, en gällande sambandet att studera vidare på högskolan generellt och en gällande sambandet att studera vidare på konstnärliga högskoleutbildningar specifikt. I analysmodellerna ingick även variablerna kön, ålder (tre grupper) och inrikes/utrikes född samt uppgift om den studerande slutfört hela konst- och kulturutbildningen med godkänt resultat eller inte. Genom att inkludera dessa variabler kunde sambandet mellan utbildningens syfte och de vidare studierna, givet att övriga variabler var konstanta, undersökas. Resultaten från analysen visade också vilka variabler som har ett statistiskt säkerställt samband med att studera vidare på högskolan och hur sannolikheten för de vidare studierna påverkas av dessa variabler.

⁹ Statistiskt signifikanta samband (signifikansnivå 1 procent).

¹⁰ Statistiskt signifikanta samband (signifikansnivå 1 procent).

¹¹ Indelning enligt svensk utbildningsklassifikation (SUN 2020). Indelningen har olika detaljeringsnivåer. Här har huvudinriktning (SUN2) och ämnesinriktning (SUN3) använts. För mer information om SUN, se Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) (scb.se)

¹² Uppgifterna om studiernas inriktning har tagits fram för två grupper, dels de som under året studerat på ett högskoleprogram som leder till konstnärliga examina, dels de som under året studerat på ett högskoleprogram men inte på ett som leder till konstnärlig examen. I de fall en person studerat på flera program under året har program som leder till konstnärlig examen valts i första hand. Om inget eller flera sådana program har det program valts som personen studerade på senast.

Även två och tre år efter utbildningen (2019 och 2020) var "bild och formkonst" den vanligaste inriktningen på högskolestudier för denna grupp.

Tabell 6. Inriktning på högskolestudier inom program som leder till konstnärlig examen.

Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017 och studerat vidare på högskoleprogram som leder till konstnärlig examen.

Utbildningsinriktning	2018	2019	2020
Konst- och media	98 %	97 %	97 %
<i>Därav</i>			
<i>Bild- och formkonst</i>	28 %	29 %	28 %
<i>Formgivning</i>	25 %	23 %	24 %
<i>Konsthantverk</i>	24 %	21 %	18 %
<i>Musik, dans och dramatik</i>	14 %	15 %	19 %
<i>Medieproduktion</i>	8 %	9 %	9 %
Övriga inriktningar	2 %	3 %	3 %
Summa	100 %	100 %	100 %
Totalt antal	210	240	250

Not: Antalsuppgifterna har avrundats till närmaste total.

De som efter konst- och kulturutbildningen studerade vidare inom högskolan, men inte på ett program som leder till konstnärlig examen, har läst andra typer av program eller fristående kurser. I tabell 7 redovisas inriktningen på studierna för de som efter avslutad utbildning studerade på ett högskoleprogram som inte leder till konstnärlig examen. Denna grupp utgjorde 12 procent av samtliga individer 2018. Även för denna grupp var studier inom "konst och media" vanligast. Året efter konst- och kulturutbildningens avslut var det 23 procent av denna grupp som studerade på en sådan utbildning. Det är således inte bara de som gått ett program som leder till konstnärlig examen som studerat på program inom det konstnärliga eller kulturella området. Nästan lika stor andel studerade emellertid på program inom området "samhällsbyggnad och byggteknik" (22 procent) där i princip alla hade inriktningen "samhällsbyggnad och arkitektur". Utbildning inom "pedagogik och lärarutbildning" (14 procent) var också vanligt för denna grupp.

Även två och tre år efter utbildningen (2019 och 2020) var det studier på utbildningar inom områdena "konst och media", "samhällsbyggnad och byggteknik" samt "pedagogik och lärarutbildning" som var vanligast för denna grupp.

Tabell 7. Inriktning på högskolestudier inom program som inte leder till konstnärlig examen.

Personer som avslutat en konst- och kulturutbildning 2017 och studerat vidare på högskoleprogram som inte leder till konstnärlig examen.

Utbildningsinriktning	2018	2019	2020
Konst och media	23 %	20 %	16 %
Samhällsbyggnad och byggnadsteknik	22 %	19 %	16 %
Pedagogik och lärarutbildning	14 %	14 %	14 %
Samhälls- och beteendevetenskap	7 %	8 %	7 %
Humaniora	6 %	9 %	12 %
Hälso- och sjukvård	6 %	7 %	8 %
Övriga inriktningar	23 %	22 %	27 %
Summa	100 %	100 %	100 %
Totalt antal	180	230	270

Not: Antalsuppgifterna har avrundats till närmaste tiotal.

Konst- och kulturutbildningarna finns inom flera olika utbildningsinriktningar. Sannolikt varierar inriktningen på de vidare studierna inom högskolan beroende på konst- och kulturutbildningens inriktning. Detta har emellertid inte analyserats inom ramen för denna studie.

2.3 Förvärvsarbete efter avslutad konst- och kulturutbildning

I detta avsnitt ingår enbart den del av studiepopulationen som förvärvsarbetade efter avslutad utbildning. Av de 1 521 personer som avslutade en konst- och kulturutbildning under 2017 var cirka sex av tio förvärvsarbetande de tre efterföljande åren (inklusive de som både arbetade och studerade). Notera att definitionen av vilka som klassificeras som arbetande ändrades 2019. Därmed kan gruppen som ingår i redovisningen skilja sig något mellan 2018 och de två senare åren, se mer information i bilaga 1.

Nedan redovisas de förvärvsarbetande efter om de arbetade inom bransch som tillhör de så kallade kulturella och kreativa näringarna¹³. Därefter redovisas yrkesställningen för samma grupp.

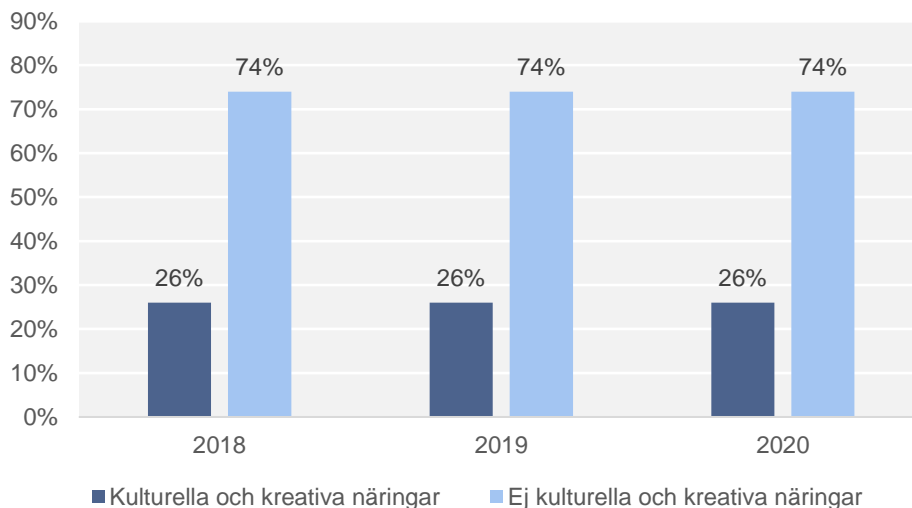
2.3.1 Kulturella och kreativa näringar

I diagram 7 framgår att av de individer som förvärvsarbetade året efter avslutad konst- och kulturutbildning (2018) var det 26 procent som arbetade inom kulturella och kreativa näringar. Andelen var densamma även två och tre år efter avslutade studier. Som jämförelse var cirka 5 procent¹⁴ av den totala sysselsatta arbetskraften i Sverige år 2016 sysselsatt inom kulturella och kreativa näringar eller inom kulturella och kreativa yrken.

¹³ "Kreametern metodrapport – Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar, Tillväxtverket, 2018.

¹⁴ "Kreametern analysrapport #1 – Den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010–2016", Tillväxtverket, 2018.

Diagram 7. Förvärsarbete i bransch inom kulturella och kreativa näringar.
Personer som avslutade en konst- och kulturutbildning 2017 och förvärsarbetade under uppföljningsåret.

Not: Definitionen av vilka individer som klassificeras som arbetande ändrades 2019. Därmed kan gruppen som ingår i redovisningen skilja sig något mellan 2018 och de två senare åren, se mer information i bilaga 1.
Not 2: Kulturella och kreativa näringar enligt definition från Kreametern (Tillväxtverket).

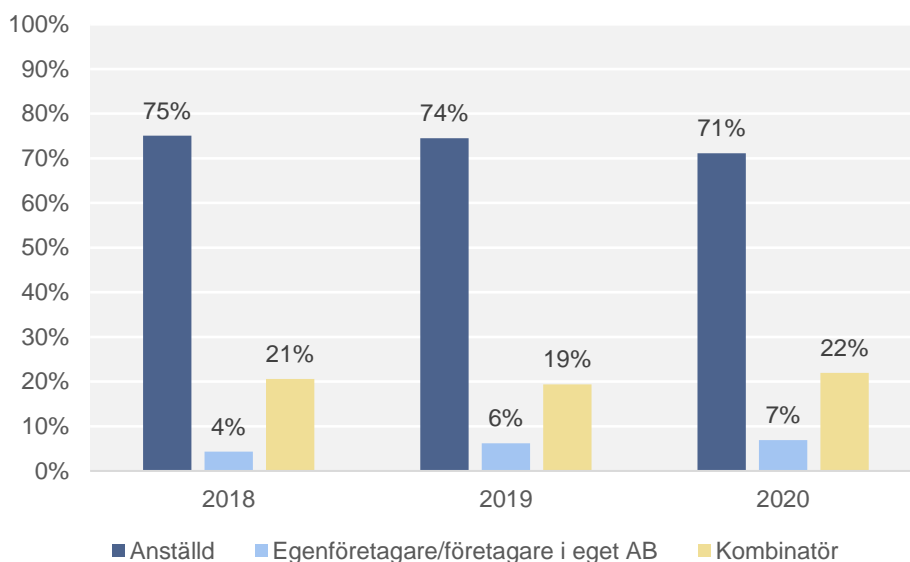
2.3.2 Yrkesställning

I det här avsnittet redovisas yrkeställning för de som förvärsarbetade efter avslutad konst- och kulturutbildning. I redovisningen delas de förvärsarbetande upp i tre grupper efter om de var enbart anställda, enbart företagare eller kombinatorer. En kombinator är en person som kombinerat anställning med eget företagande, antingen genom enskild firma eller eget aktiebolag.

I diagram 8 framgår att av dem som förvärsarbetade året efter avslutade studier var 75 procent enbart anställda, 4 procent enbart egenföretagare eller företagare i eget AB och 21 procent kombinatorer. Det var således totalt 25 procent som hade eget företag även om de flesta av dessa även hade en anställning. Andelen som var enbart egenföretagare eller företagare i eget aktiebolag ökade något under uppföljningsperioden medan andelen som enbart var anställda minskade.

Diagram 8. Yrkesställning för de med arbete.

Personer som avslutade en konst- och kulturutbildning 2017 och var förvärvsarbetande under uppföljningsåret.

Not: Definitionen av vilka individer som klassificeras som arbetande ändrades 2019. Därmed kan gruppen som ingår i redovisningen skilja sig något mellan 2018 och de två senare åren, se mer information i bilaga 1.

Andelen med eget företag, antingen i kombination med anställning eller enbart eget företag, var högre bland män än bland kvinnor. Året efter avslutad utbildning var det totalt 30 procent av de förvärvsarbetande männen jämfört med 23 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna som hade eget företag. Även de två efterföljande åren var den totala andelen med eget företag högre bland män än bland kvinnor. Både för kvinnor och för män hade den största delen av dessa även en anställning.

3 Reflektioner

Syftet med den här studien var att få kunskap om vad studerande på en konst- och kulturutbildning gör efter avslutad utbildning. Detta inkluderade att identifiera om de studerade vidare eller arbetade samt i vilken uträkning detta gjordes inom det konstnärliga eller kulturella området.

Att följa upp om de studerande arbetar inom konstnärliga eller kulturella områden genom att mäta sysselsättning är inte helt enkelt då ett konstnärligt eller kulturellt utövande inte alltid genererar en inkomst och kan identifieras via register. Det är således möjligt att den här studien inte fångat alla som arbetade efter konst- och kulturutbildningen. En ytterligare utmaning med att följa upp sysselsättning inom området är att definiera och avgränsa vilket arbete eller vilka yrkesområden som räknas in i det konstnärliga eller kulturella området. Den definition av kulturella och kreativa näringar som använts i den här studien är relativt vid. Den inkluderar dels företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. Dels inkluderar den företag som bygger vidare på andras skapande, exempelvis genom distribution och handel eller genom utveckling av digitala tjänster med kulturellt innehåll.¹⁵ Samtidigt finns det en efterfrågan på kulturella och kreativa kompetenser även i andra typer av näringar än de kulturella och

¹⁵ Kulturella och kreativa näringar – Tillväxtverket (tillvaxtverket.se) (2023-10-19).

kreativa. Individer kan således jobba med kulturella och kreativa yrken även inom andra typer av näringar än de som här definierats som kulturella och kreativa.¹⁶

Konst- och kulturutbildningarna bidrar till kulturlivets utveckling genom att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina, medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området eller ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet. I den här rapporten redovisas flera av resultaten efter om personen gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning eller inte. Denna kategorisering baseras på en indelning efter utbildningarnas huvudsakliga syfte. Konst- och kulturutbildningarna kan emellertid uppfylla flera syften, till exempel både förbereda för högre utbildning och vara inriktad mot ett yrke.

3.1 Vidare studier

Studien visar att majoriteten (två av tre) som avslutat en konst- och kulturutbildning har fortsatt att studera året efter utbildningen och att högskola är den vanligaste utbildningsformen. Ett syfte för konst- och kulturutbildningar är att förbereda för högskoleutbildning som kan leda fram till konstnärlig examen. Studien visar att under treårsperioden efter konst- och kulturutbildningen har en av fem gått vidare till en sådan högskoleutbildning. Andelen som fortsätter studera efter utbildningen är högre bland dem som gått en högskoleförberedande konst- och kulturutbildning än bland dem som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (yrkesinriktad utbildning eller utbildning inom kulturarvsområdet).

Kunskaperna de studerande får med sig från konst- och kulturutbildningarna kan även vara av värde i vidare studier på utbildningar inom området som inte leder till en konstnärlig examen. Till exempel visar studien att av dem, som året efter konst- och kulturutbildningen gått vidare till högskoleprogram som inte leder till konstnärlig examen, studerar en av fyra på en utbildning inom området konst och media. Konst- och kulturutbildningarna kan också fungera förberedande för högskoleutbildningar med anknytning till det konstnärliga och kulturella området, som till exempel utbildningar inom arkitektur eller lärarutbildningar i estetiska ämnen. Här visar studien att av de som gått vidare till högskoleprogram som inte leder till konstnärlig examen var det en av tre som studerade på utbildningar inom just områdena pedagogik och lärarutbildning eller samhällsbyggnad och arkitektur. I den här studien har det inte undersökts inom vilka områden de vidare studierna inom övriga utbildningsformer har skett. Någon sådan analys har inte heller gjorts vad gäller de som studerat på fristående kurser inom högskolan. Det kan således vara fler som har fortsatt utbilda sig inom det konstnärliga och kulturella området än vad studien visar.

Här kan det också konstateras att en del studerar vidare på högskoleprogram som ger konstnärlig examen även efter konst- och kulturutbildningar som inte kategoriserats som högskoleförberedande. Att konst- och kulturutbildningarna kan uppfylla flera syften och att dessa utbildningar även varit förberedande skulle kunna vara en förklaring till detta.

Värt att notera är också att antalet studerandeplatser vid de högskoleförberedande utbildningarna inte är direkt dimensionerade att motsvara antalet platser vid de konstnärliga högskoleutbildningarna i Sverige. Det finns också andra utbildningsformer där individer förbereds för högre konstnärliga studier. Därmed är det sannolikt inte möjligt för alla studerande på de högskoleförberedande konst- och kulturutbildningarna att gå vidare till en högskoleutbildning som leder till konstnärliga examina.

3.2 Förvärvsarbete

Ett syfte för konst- och kulturutbildningar är att de ska *medverka* till att *utveckla* ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga och kulturella området. Även om utbildningen är yrkesinriktad innebär det inte alltid att yrkeskunnandet är komplett vid

¹⁶ Kreameter analysrapport #1 Den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010–2016.

utbildningens avslut utan att utbildningen medverkar och står för en del i utvecklingen. Utbildningen leder med andra ord inte nödvändigtvis till en anställning efter avslutade studier. Det bör också påpekas att det kan ta flera år att arbeta sig in i konst- och kulturbranschen.

De tre åren efter avslutad konst- och kulturutbildning 2017 var cirka sex av tio förvärvsarbetande. Studien visar att av dessa var cirka en av fyra sysselsatta inom kulturella och kreativa näringar. För att sätta detta i perspektiv, kan man jämföra med den totala andelen sysselsatta i Sverige som arbetar inom kulturella och kreativa näringar eller kulturella och kreativa yrken, vilket 2016 var cirka 5 procent. Detta visar att konst- och kulturutbildningar utbildar och förbereder studerande för arbete inom kulturella och kreativa näringar efter avslutad utbildning.

Eget företagande eller uppdrag genom tillfälliga projekt är vanligt inom det konstnärliga och kulturella området. Uppdragen är ofta kortvariga, uppdragsgivarna många och i perioder varvas sysselsättning med arbetslöshet. Detta gör att konstnärers inkomster kan vara oregelbundna och oförutsägbara. Även väl etablerade konstnärer måste ibland ta kompletteringsarbeten utanför sitt huvudsakliga verksamhetsområde för att klara sin försörjning.¹⁷

Många konstnärer är vad som brukar kallas kombinatorer, det vill säga de kombinerar verksamhet i eget företag med kortare anställningar och får inkomst både som löntagare och från näringsverksamhet. Konstnärers försörjningsmönster skiljer sig därmed från befolkningen i stort. En tidigare studie från konstnärsnämnden visade att av de konstnärer som 2014 hade en inkomst från lön eller näringsverksamhet var omkring 25 procent kombinatorer. Motsvarande andel av befolkningen var under 5 procent.¹⁸ Den här studien visar att en av fem som arbetar efter avslutad konst- och kulturutbildning kombinerar anställning med eget företagande. Att andelen kombinatorer är hög kan indikera att de som gått en konst- och kulturutbildning, utöver annan sysselsättning, också har ett eget företag för sin konstnärliga eller kulturella verksamhet.

3.3 Sysselsättning

Studien visar att majoriteten som avslutat en konst- och kulturutbildning har fortsatt studera året efter utbildningen (varav en del både arbetade och studerade). De flesta som ingår i studien har emellertid gått en högskoleförberedande utbildning, vilket kan förklara varför vidare studier är vanligast.

Studien visar på en skillnad i sysselsättning beroende på vilken typ av konst- och kulturutbildning som personen gått. Andelen som studerade vidare var högre bland de som gått en högskoleförberedande utbildning medan de som gått en annan typ av konst- och kulturutbildning (yrkesinriktad utbildning eller utbildning inom kulturarvsområdet) i större utsträckning var i arbete. Det indikerar att uppdelningen av utbildningarna utifrån olika huvudsakliga syften är relevant och att utbildningarna verkar uppfylla dessa syften.

Studien visar också att det är vanligare att individer studerar vidare efter slutförd konst- och kulturutbildning jämfört med efter examen från gymnasieskolan, högskolan och yrkeshögskolan. Andelen som enbart arbetar efter utbildningen är däremot lägre efter slutförd konst- och kulturutbildning. Utbildningsformerna fyller olika roller i utbildningssystemet. Studier vid yrkeshögskola, högskola och yrkesprogram i gymnasieskolan ger förutsättningar att gå direkt in i yrkeslivet. En yrkesinriktad konst- och kulturutbildning har som huvudsakligt fokus att förbereda för yrkeslivet, medan studier vid en förberedande konst- och kulturutbildning och vid högskoleförberedande gymnasieprogram ofta förutsätter vidare studier för att ta klivet ut i yrkeslivet. Att det finns

¹⁷ Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster, konstnärsnämnden 2011.

¹⁸ Egen beräkning (exklusive gruppen utan löneinkomst eller inkomst av näringsverksamhet) utifrån uppgifter publicerade i rapporten "Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor, konstnärsnämnden 2016".

skillnader i sysselsättning efter avslutad utbildning jämfört med övriga utbildningsformer är således förväntat.

3.4 Avslutande kommentarer

Konst- och kulturutbildningarna utgör en av flera vägar i ett informellt kulturutbildnings-system där det finns liknande utbildningar även inom andra utbildningsformer. Utbildningsvägarna är inte alltid raka och de studerande kan kombinera utbildningar inom olika utbildningsformer för att ta sig vidare mot sina mål. En konst- och kulturutbildning kan dessutom ha flera olika syften där de studerandes mål med utbildningen inte heller behöver sammanfalla med detta. Det kan även ta tid för de studerande att nå sina mål.

Av ovan nämnda anledningar är det svårt att utifrån studiens resultat värdera utfallet av konst- och kulturutbildningarna. Trots detta kan det konstateras att studerande har gått vidare till studier som kan ge konstnärlig examen. Utöver dessa har studerande gått vidare till studier inom, eller med anknytning till, det konstnärliga eller kulturella området. Det är en högre andel som är sysselsatta inom kulturella och kreativa näringar jämfört med befolkningen i stort. Det finns också tydliga skillnader i andelen i arbete eller studier beroende på konst- och kulturutbildningens huvudsakliga syfte. Detta visar att konst- och kulturutbildningarna som helhet bidrar till det övergripande syftet med utbildningarna, det vill säga att bidra till kulturlivets utveckling.

3.5 Förslag nya studier

Studien visar att av dem som studerar vidare året efter avslutad konst- och kulturutbildning fortsätter en del att studera på en konst- och kulturutbildning. Detta är vanligare bland de som avbrutit studierna i förtid jämfört med de som fullföljt utbildningen. Inom ramen för denna studie har det inte varit möjligt att fullt ut belysa i vilken utsträckning det handlar om att återuppta studier på samma utbildning, fortsätta med påbyggnadsåret av en utbildning där man redan gått grundåret eller att gå vidare till en annan konst- och kulturutbildning. Inom ramen för denna studie har det inte heller varit möjligt att undersöka längden på avbrottet. Att belysa dessa aspekter i en separat studie vore önskvärt.

Uppgifterna om individerna arbetat inom kulturella och kreativa näringar baseras på individens huvudsakliga förvärvskälla. För individer med flera förvärvskällor (vilket är förhållandevis vanligt inom denna grupp) skulle det vara intressant att studera även dessa för att få en bredare bild av individernas sysselsättning inom kulturella och kreativa näringar. De som inte har sitt huvudsakliga arbete inom kulturella och kreativa näringar kan ändå ha haft arbete inom detta område. Det skulle även vara intressant att analysera inkomsterna kopplat till dessa förvärvskällor. Det skulle bland annat kunna ge en bild av hur kombinatörernas försörjning fördelat efter anställning och eget företagande sett ut och om anställningen respektive egenföretagandet varit inom kulturella och kreativa näringar.

Som tidigare nämnts är det svårt att utifrån denna studie värdera resultatet av utbildningarna. Ett sätt att få en kompletterande bild av värdet av utbildningarna skulle kunna vara att fråga tidigare studerande om deras upplevda nytta av konst- och kulturutbildningen, exempelvis genom en enkätundersökning.

Referenser

Konstnärsnämnden (2011). Konstnärernas inkomster, arbetsmarknad och försörjningsmönster.

Konstnärsnämnden (2016). Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor.

Statistiska centralbyrån (SCB). Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning, SCB. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/sysselsattning-och-inkomster-efter-avslutad-utbildning/>

Statistiska centralbyrån (SCB) (2022a). Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS). <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbets-tider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/>.

Tillväxtverket (2018). Kreametern – metodrapport. Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar. (Rapport 0258).

Tillväxtverket (2018). Kreametern – analysrapport. Den kulturella och kreativa sektorns ekonomiska utveckling 2010–2016. (Rapport 0259).

Bilaga 1. Definitioner och förklaringar

Förvärvsarbetande

Avser personens sysselsättningsstatus i november månad. För att klassificeras som förvärvsarbetande krävs att personen har en löneinkomst som överstiger ett visst gränsvärde, alternativt deklarerat för aktiv näringsverksamhet under det aktuella året.

Till och med 2018 baserades klassificeringen av förvärvsarbetande på den register-baserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS). Från och med 2019 används en ny datakälla (månatliga arbetsgivardeklarationerna på individnivå, AGI) i stället för RAMS. Studier som gjorts om effekten av denna förändring på arbetsmarknadsstatistiken generellt tyder på en ökning av andelen som arbetar med det nya förfarandet – främst i åldersgrupperna under 25 år och över 64 år. Till följd av detta bör jämförelser av andel förvärvsarbetande mellan 2018 och efterföljande år göras med försiktighet.

Studiedeltagande

Avser om individen deltagit i utbildning under det aktuella året, antingen under vårterminen eller höstterminen. Med deltagit menas registrering/närvaro i en utbildningsform.

Studiedeltagande per utbildningsform

Studiedeltagande (se ovan) utifrån vilken utbildningsform som studiedeltagandet avsett. Personer som deltagit i mer än en utbildningsform räknas till den som betraktas som "högst" enligt särskild prioritetsordning utarbetad av SCB¹⁹. I denna rapport redovisas utbildningsformerna i följande kategorier:

- Högskola
- Yrkehögskoleutbildning
- Konst- och kulturutbildning
- Folkhögskola
- Studiemedel för utlandsstudier
- Övrig utbildning

Högskoleprogram som ger konstnärlig examen

Utbildningsprogrammen inom högskolan kan grupperas utifrån vilken typ av examen som utbildningen leder till. De utbildningsprogram som leder till en konstnärlig examen benämns i rapporten som "högskoleprogram som ger konstnärlig examen".

Sysselsättning (kategoriserad)

Uppgift om individens sysselsättningsstatus i november månad har kombinerats med uppgifter om studiedeltagande för att skapa fyra kategorier av sysselsättning:

- enbart arbetar
- enbart studerar
- arbetar och studerar
- varken arbetar eller studerar

¹⁹ Prioritetsordning om deltagande i flera utbildningsformer: forskarutbildning, grundläggande högskoleutbildning, studiemedel för utlandsstudier, yrkehögskoleutbildning/kvalificerad yrkesutbildning, tekniskt basär vid universitet/högskola, uppdragsutbildning vid universitet/högskola, komvux, folkhögskola, konst- och kulturutbildning, gymnasieskola, grundskola, övriga studerande, arbetsmarknadsutbildning från Arbetsförmedlingen (AUB), SFI svenska för invandrare, förberedande utbildning vid Arbetsförmedlingen (FUB).

Kulturella och kreativa näringar

Nationell statistisk definition av kulturella och kreativa näringar, som tagits fram av Tillväxtverket i samverkan med Myndigheten för kulturanalys, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), SCB och Statens kulturråd.²⁰ Kategoriseringen utgår från standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) som är en indelning för att klassificera företag och arbetsställen efter vilken verksamhet de bedriver.

Arbetslöshet

Avser om individerna har varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Med arbetslös avses minst en dags arbetslöshet under året.

Yrkesställning

Yrkesställning beskriver här om personen under året varit enbart anställd, enbart företagare (egenföretagare eller företagare i eget aktiebolag) eller kombinatör (både anställd och företagare). I denna rapport redovisas yrkesställning enbart för de som kategoriserats som förvärvsarbetande enligt sysselsättningsstatus i november månad.

Konst- och kulturutbildningens syfte

Konst- och kulturutbildningarna delas vanligen in i tre grupper efter utbildningens huvudsakliga syfte: högskoleförberedande utbildningar, yrkesinriktade utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet. Högskoleförberedande utbildningar syftar till att förbereda de studerande för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina. Yrkesinriktade utbildningar medverkar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området. Utbildningar inom kulturarvsområdet har ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

I den här rapporten sker redovisningen uppdelat i två kategorier: högskoleförberedande utbildningar och övriga utbildningar.

²⁰ Kreametern – metodrapport – Tillväxtverket (tillvaxtverket.se).

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se